

Metsäpelto, Riitta-Leena – Vasalampi, Kati – Poikkeus, Anna-Maija – Lerkkanen, Marja-Kristiina – Salminen, Jenni – Mäensivu, Marja. 2017. OPETTAJIEN KOKEMUKSIA DIALOGISEN OPETUKSEN TOTEUTTAMISESTA PERUSOPETUKSESSA. *Kasvatus* 48 (1), 6–20.

Tässä artikkelissa tarkastellaan opettajien kokemuksia dialogisen opetuksen toteuttamisesta perusopetuksen ryhmissä osana Vuorovaikutus, motivaatio ja osallisuuden tukeminen (VuoMo) -nimistä ammatillisen kehittämisen ohjelmaa. Dialogisen opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden osallisuutta lisäämällä näkökulmien jakamista sisältävää vuorovaikutusta ja keskustelua ja siten tukea oppilaiden oppimismotivaatiota. Tutkimuksen aineisto koostui kuuden kehittämisohjelmaan osallistuneen opettajan haastatteluaineistosta, joka analysoitiin temaattisella analyysillä. Opettajat kokivat, että heidän dialogisuuteen liittyvä pedagoginen ajattelunsa muuttui ohjelman aikana. Erityisesti dialogisia opetuskokeiluja sisältävien videoitujen oppituntien yhteinen reflektointi tuki ammatillista kehitystä. Dialogisen opetuksen toteutumista luokassa edesauttoivat keskustelua virittävät materiaalit sekä turvallinen ja kiireetön ilmapiiri luokassa. Toisaalta opettajajohtoiset pedagogiset rutiinit ja ajankäytön haasteet koulun arjessa tunnistettiin dialogisuuden toteutumisen uhkana. Opettajat kokivat, että dialogisuuden lisääntyminen ohjelman aikana toteutuneilla tunteilla lisäsi oppilaiden osallistumista opetustilanteissa ja vaikutti myönteisesti ryhmän toimintaan.

Asiasanat: dialogisuus, ammatillinen kehitys, vuorovaikutus, osallisuus

Laukkanen, Saara – Holopainen, Leena. 2017. KODIN KIELELLISEN YMPÄRISTÖN YHTEYS LAPSEN LUKUTAIDON ENSIMMÄISELLÄ LUOKALLA. *Kasvatus* 48 (1), 21–34.

Tässä artikkelissa tarkastellaan kodin kielellisen ympäristön yhteyttä lapsen lukutaitoon ensimmäisellä luokalla. Kodin kielellisellä ympäristöllä tarkoitetaan kodissa olevien lastenkirjojen määrää, vanhempien lapselle antamaa ohjausta kotitehtävissä sekä lapsen luku- ja kirjoitusharrastusta. Artikkelin perustuu seuranta tutkimukseen, johon osallistui 324 ensimmäisen luokan oppilasta. Oppilaiden lukutaitoa arvioitiin kolme kertaa lukuvuoden aikana, ja vanhemmat vastasivat kyselyyn lukuvuoden lopussa. Aiemmista tutkimuksista poiketen sukupuolten välillä ei ollut eroa lukutaidon tasossa. Tytöt olivat kuitenkin poikia aktiivisempia lukijoita ja kirjoittajia, ja aktiivinen luku- ja kirjoitusharrastus oli yhteydessä hyvään lukutaidon tasoon. Myös kodissa olevien lastenkirjojen määrä oli yhteydessä hyvään lukutaidon tasoon. Kotitehtävissä ohjaamisen havaittiin olevan yhteydessä lapsen lukutaitoon siten, että mitä heikompi lapsen lukutaito oli, sitä useammin vanhemmat ohjasivat lastaan kotitehtävissä ja päinvastoin. Pojilla yhteys oli kohtalainen koko ensimmäisen luokan ajan. Sen sijaan tytöillä yhteys oli heikompi ja heikkeni ensimmäisen luokan loppua kohti. Vanhemmat näyttävät seuraavan lapsensa lukutaidon kehittymistä ja mukauttavat kotitehtävissä ohjaamisen määrän lapsen lukutaidon tasoon sopivaksi ainakin koulutaipaleen alkuvaiheessa.

Asiasanat: alkuopetus, kielellinen vuorovaikutus, kotitehtävät, lastenkirjallisuus, lukutaito, lukuharrastus

Kaarainen, Meri-Tuulia – Saikkonen, Loretta. 2017. PERUSKOULUN JA LUKION OPETTAJIEN TIEDONHAKUTAIDOT. *Kasvatus* 48 (1), 35–49.

Tässä artikkelissa esitellään alakoulun, yläkoulun ja lukion opettajien (N = 573) tiedonhakutaitoja koskevia tuloksia. Aineisto on kerätty 30 oppilaitoksesta vuosien 2014 ja 2015 aikana hyödyntämällä Turun yliopiston Koulutus sosiologian tutkimuskeskuksen teknologioiden käyttötottumuskyselyä ja siihen liittyvää ICT-taitoja selvittävää mittaria. Mittarin osa-alueista artikkelissa tarkastellaan tiedonhaun osa-alueita eli hakukanavan valintaan, hakulausekkeen muodostamiseen ja

hakutulosten arviointiin liittyviä tehtäviä. Artikkelissa tutkitaan, millaiset ovat opettajien tiedonhakutaidot tiedonhaun osa-alueittain, sukupuolittain, kouluasteittain ja ikäryhmittäin. Tulokset osoittavat opettajien tiedonhakutaidot keskimäärin puutteellisiksi. Miesopettajien todetaan menestyvän tiedonhaun tehtävissä tilastollisesti erittäin merkitsevästi naisopettajia paremmin ja nuorten opettajien tilastollisesti merkitsevästi lähellä eläkeikää olevia opettajia paremmin. Internetin hakupalveluiden, vuorovaikutteisten sosiaalisen median palveluiden ja oman sisällön tuottamiseen käytettävien työvälineiden hyödyntämisen todetaan olevan yhteydessä opettajien hyviin tiedonhakutaitoihin. Sen sijaan vähäinen teknologioiden käyttö yhdistyy aineistossa heikkoihin tiedonhakutaitoihin.

Asiasanat: tiedonhaku, opettajat, Internet